

**Birleşmiş Milletler
İşkenceye ve Diğer Zalimane,
Gayriinsani veya Küçültücü
Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme**

Dağıtım: Genel
2 Temmuz 2015
Orijinal: Fransızca

İşkenceye Karşı Komite

Başvuru No: 540/2013

Komite tarafından 54. oturumda (20 Nisan-15 Mayıs 2015) kabul edilen karar

<i>Başvurucu:</i>	C.S. (vekil olarak Caroline Meraldi, Centre de contact-Suisse.sse.s-İmmigré.e.s/SOS Racisme tarafından temsil edilmektedir)
<i>Mağdur olduğu iddia edilen kişi:</i>	Şikâyetçi
<i>Taraf Devlet:</i>	İsviçre
<i>Başvuru tarihi:</i>	15 Mart 2013 (ilk başvuru)
<i>Karar tarihi:</i>	8 Mayıs 2015
<i>Konu:</i>	Şikâyetçinin Türkiye'ye iadesi
<i>Usule ilişkin meseleler:</i>	–
<i>Esasa ilişkin meseleler:</i>	Menşe ülkeye iade durumunda işkence riski
<i>Sözleşme maddeleri:</i>	3. madde

İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme'nin 22. maddesi kapsamında İşkenceye Karşı Komite tarafından kabul edilen görüşler (54. oturum)

Başvuru No: 540/2013

<i>Başvurucu:</i>	C.S. (vekil olarak Caroline Meraldi, Centre de contact-Suisse.sse.s-İmmigré.e.s/SOS Racisme tarafından temsil edilmektedir)
<i>Mağdur olduğu iddia edilen kişi:</i>	Şikâyetçi
<i>Taraf Devlet:</i>	İsviçre
<i>Başvuru tarihi:</i>	15 Mart 2013 (ilk başvuru)

İşkenceye Karşı Komite, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme'nin 17. maddesi uyarınca kurulmuş,

8 Mayıs 2015 tarihinde *toplantı*,

Sözleşme'nin 22. maddesi kapsamında C.S. adına sunulmuş olan 540/2013 sayılı başvuruyu *görüştü*,

Şikâyetçi, vekili ve taraf Devlet tarafından kendisine sunulan tüm bilgileri *dikkate almış*,

Aşağıdaki kararı *kabul etmiştir*:

Sözleşme'nin 22. maddesi 7. fıkrası kapsamındaki karar

1.1 Şikâyetçi 1 Ocak 1982 doğumlu bir Türk vatandaşı olan C.S.'dir. Kendisi, Türkiye'ye iadesinin Sözleşme'nin 3. maddesinin İsviçre tarafından ihlali sonucunu doğuracağını iddia etmektedir. Avukat Caroline Meraldi (Centre de contact-Suisse.sse.s-İmmigré.e.s/SOS Racisme) tarafından temsil edilmektedir.

1.2 Komite, usul kurallarının 114. maddesi¹ uyarınca, 21 Mart 2013 tarihinde taraf Devlet'ten, başvurusu Komite tarafından değerlendirilmekte iken şikâyetçiyi Türkiye'ye iade etmekten kaçınması talebinde bulunmuştur. Taraf Devlet 22 Mart 2013 tarihinde Komite'ye, bu talebi kabul edeceğini bildirmiştir.

Şikâyetçi tarafından sunulduğu şekliyle olaylar

2.1 Etnik kökeni Kürt bir Türk vatandaşı olan şikâyetçi 1 Ocak 1982 tarihinde Türkiye'nin Mardin ilinde doğmuştur. 1993 yılında, henüz 11 yaşında iken, Kürdistan İşçi Partisi (PKK) tarafından yürütülen silahlı mücadeleye katılarak, Irak'ta Erbil yakınlarındaki bir PKK kampına gitmek üzere Türkiye'den ayrılmış ve bu kampta askeri eğitim almıştır. Türkiye'den ayrılmasının ardından, her ikisi de PKK saflarında savaşmakta olan babası ve amcası Mardin'de Türk silahlı kuvvetleriyle çıkan bir çatışmada öldürülmüştür. 1993 ile 1996

· Başvurunun incelenmesine Komite'nin şu üyeleri katılmıştır: Essadia Belmir, Alessio Bruni, Satyabhoosun Gupt Domah, Abdoulaye Gaye, Jens Modvig, Sapana Pradhan-Malla, George Tugushi ve Kening Zhang.

¹ Bu madde Komite usul kurallarının eski 108. maddesine tekabül etmektedir (CAT/C/3/Rev.4).

yılları arasında şikâyetçi de çatışmalara katılmıştır.² Türk ordusunun hava saldırısı sırasında yaralanan şikâyetçi,³ Birleşmiş Milletler'in Irak'taki Mahmur kampına nakledilmiş, burada PKK'ya yardım ve lojistik destek sağlamayı sürdürmüştür.

2.2 2004 yılı sonlarında Amerika Birleşik Devletleri silahlı kuvvetleri tarafından yakalanan şikâyetçiye, ABD ordusu saflarına katılması için baskı uygulanmıştır. Türkiye'ye geri dönemeyeceğinin farkında olan şikâyetçi, nihayetinde bu teklifi kabul etmiştir. Irak'ın Musul şehrinde geçen askeri eğitim döneminin ardından, Amerikan ordusu saflarında savaşa katılmış, canlı kalkan olarak kullanılmıştır.

2.3 Şikâyetçi biri 13 Ekim 2009, biri de 5 Haziran 2012 tarihli iki sağlık raporu sunmuştur. Zürih Üniversite Hastanesi tarafından düzenlenen birinci raporda, şikâyetçinin 2004 yılında Irak'ta Amerikan ordusuyla birlikte savaşırken yaşadığı olaylardan ciddi biçimde etkilenmiş olduğu dile getirilmektedir. O dönemde hiçbir koruma olmaksızın Amerikan tanklarının önünde yürümek durumunda bırakılmış ve her gün intihar saldırılarına tanık olmuş, bu saldırılardan birinden kıl payı kurtulmuştur. Tek bir günde 110 kişinin ölümüne tanıklık etmiş ve bir bombardıman sırasında gözlerinin önünde “eriyen” arkadaşlarının kaybını yaşamıştır. Sağlık raporunda, şikâyetçinin travma sonrası stres bozukluğu semptomları sergilediği belirtilmektedir. Fribourg'taki bir psikososyal merkez tarafından düzenlenmiş olan 5 Haziran 2012 tarihli ikinci sağlık raporu da aynı tespitleri içermektedir.

2.4 Kendisini katlanılmaz bir durum içerisinde bulan şikâyetçi, Irak'tan ayrılmaya karar vermiş ve bu amaçla İstanbul'da yaşayan bir amcasıyla irtibata geçmiştir. Amcası şikâyetçiyi 1 Eylül 2005 tarihinde Irak'tan kara yoluyla çıkartması için bir kaçakçıya para vermiştir. Şikâyetçi daha sonrasında kaçakçıya geri vereceği ödünç bir Türk pasaportuyla Temel Karasu adı altında önce Tahran'a, oradan Amman'a ve ardından da Cenevre'ye seyahat etmiştir.

2.5 Şikâyetçi 21 Eylül 2005 tarihinde Cenevre'ye varmıştır. Ertesi gün İsviçre'nin Basel şehrinde kayıt merkezine sığınma başvurusunda bulunmuştur.

2.6 Türkiye'de ve Avrupa Birliği'nde “terörist” bir örgüt addedilen PKK için savaşırken insanları öldürmüş olduğunu kabul etmek zorunda kalacağına ilişkin korkuyla ve ruh sağlığının aşırı hassas durumda olması yüzünden, İsviçre makamlarına ilk başta, hiçbir zaman PKK bünyesinde askeri eğitim almadığını, sadece Irak'taki kampta parti için çeşitli gündelik işleri yerine getirdiğini söylemiştir.

2.7 İsviçre Federal Göçmenlik Bürosu 2 Mart 2007 tarihinde, başka hususların yanı sıra, anlattığı olayların inandırıcı olmaması sebebiyle şikâyetçinin sığınma başvurusunu reddetmiştir. Göçmenlik Bürosu şikâyetçinin PKK bünyesindeki faaliyetlerine ilişkin anlatımını inandırıcı bulmamış ve temel silah eğitimi dahi almamış olduğu iddiasına karşı çıkmıştır. Binlerce kişinin devlet yetkilileri tarafından sistematik bir zulme uğramaksızın Türkiye'ye geri dönmüş olduğunu kaydeden Büro, şikâyetçinin Irak'ta mülteci konumunda olmasının, tek başına ele alındığında, Türkiye'ye dönmesi halinde gerçek bir zulüm riski içermediğini dile getirmiştir. 5 Nisan 2007 tarihinde şikâyetçi bu karara itiraz etmiştir.

² Şikâyetçi askeri üniforma içerisindeki fotoğraflarını sunmuştur. İlk başta hiçbir çatışmaya katılmamış veya askeri eğitim almamış olduğunu öne sürmüştür. Bkz. işbu kararın 2.6. ve 2.8. paragrafları.

³ Şikâyetçi 17 Şubat 2009 tarihinde İsviçre, Fribourg'da bir doktor tarafından düzenlenmiş olan ve “göğüs kafesinin arka kısmında ve sağ omzunun üst kısmında yabancı metal cisimlerin varlığını” gösteren röntgen filmlerinden bahseden bir sağlık raporu sunulmuştur. Bu rapora göre “Söz konusu yabancı cisimler şarapnel bulgusuyla tamamen örtüşmektedir.”

2.8 Federal İdare Mahkemesi 13 Ocak 2009 tarihinde, bilhassa şikâyetçinin Türkiye’den 11 yaşında ayrılmış ve o tarihten beri hiç dönmemiş olduğuna işaret ederek, bu itirazı reddetmiştir. Mahkeme bundan ötürü, şikâyetçinin devlet yetkilileri tarafından arandığı düşüncesini inandırıcı bulmamıştır. Dahası, şikâyetçi bu temyiz duruşmasında, hiçbir zaman askeri eğitim almadığını veya çatışmaya girmediğini öne sürmüştür. Şikâyetçinin atıfta bulunduğu tanık ifadeleri de şikâyetçinin hiçbir zaman çatışmalara dahil olmadığını ve oradan ayrılmasının ardında yatan sebebin de çatışmaya girmeyi reddetmesi olduğunu ortaya koymuştur. Daha sonra ne sürdüğü aksi yöndeki iddialar inandırıcı bulunmamıştır. Mahkeme bu nedenle, Türk makamlarının şikâyetçiyi, başka binlerce kişi gibi Irak’taki Mahmur kampında kalmış olmasına karşın, tehlikeli veya şüpheli addetmesi için özel bir sebep bulunmadığına kanaat getirmiştir. Mahkeme ayrıca, şikâyetçinin aranan bir kişi olduğu varsayımını destekleyecek herhangi bir siyasi faaliyete karışmamış olduğunu da kaydetmiştir. Şikâyetçinin PKK üyelerinin akrabası olması sebebiyle misillemeye uğramaya riski bakımından ise Mahkeme, Türkiye’de aile üyelerinden biri tarafından işlenen bir suçtan ötürü sorumluluğu diğer aile üyelerine paylaştıran bir kural veya uygulama bulunmadığına işaret etmiştir. Ancak yetkili makamlar, söz konusu aranan kişinin veya siyasi muhalifin yasadışı bir siyasi örgütte önemli bir rolü bulunması halinde siyasi muhaliflerin ailelerine baskı uygulayabilmekte veya misilleme yapabilmektedir. Somut olayda Mahkeme, şikâyetçinin 2002 yılında müebbet hapis cezasına çarptırılan bir amcası dışında, PKK mensubu olan akrabalarının hepsi 10 ila 15 yıl önce ölmüş olduğundan, böyle bir tehlikenin varlığının kanıtlanamadığına hükmetmiştir. Türk makamlarının bu gerekçeyle şikâyetçiyi hedef alması için hiçbir sebep görülmemiştir. Mahkeme ayrıca, şikâyetçinin yakınlarının, yani annesi ve birçok kardeşinin, Türkiye’de herhangi bir sorunla karşılaşmadan yaşamaya devam ettiğini ve aile üyelerinden hiçbirinin ülkeyi terk etmediğini dile getirmiştir.

2.9 Şikâyetçi 20 Şubat 2009 tarihinde Federal Göçmenlik Bürosu’ndan 2 Mart 2007 tarihli kararını gözden geçirmesini talep etmiştir (bkz. paragraf 2.7). Bunu ikinci bir sığınma talebi olarak ele alan Büro, şikâyetçiyi 29 Nisan 2009 tarihli duruşmaya çağırılmış ve ardından 5 Haziran 2009 tarihli bir kararla bu talebi reddetmiştir. 9 Temmuz 2009’da şikâyetçi bu karara itiraz etmiştir.

2.10 Federal İdare Mahkemesi 18 Şubat 2013 tarihli kararıyla bu temyiz başvurusunu reddetmiştir. Kararında evvela, talebine destek olarak bahsedilen şikâyetçinin sağlık durumunun Federal Göçmenlik Bürosu’nun 2 Mart 2007 tarihli kararının gözden geçirilmesini haklı kılıp kılamayacağını ele almadan evvel, iddia konusu olayların 13 Ocak 2009 tarihli kararın gözden geçirilmesini gerekli kılıp kılmadığını değerlendirmiştir. Mahkeme, iddiaların inandırıcılıktan yoksunluğuna ilişkin önceki kararlarda varmış olduğu sonuçları tekrar teyit etmiş ve şikâyetçinin travma sonrası stres bozukluğu yaşadığını kabul etmekle birlikte, bu rahatsızlığın PKK mensubu olarak yaşadıklarıyla ilişkilendirilemeyeceğine ve daha ziyade Amerikan silahlı kuvvetleri için çalışırken Irak’ta yaşanan olaylardan kaynaklanmış olabileceğine kanaat getirmiştir. Bu nedenledir ki, üçüncü bir ülkede meydana gelmiş olan olaylar, şikâyetçinin Türkiye’ye geri dönmesi halinde korkulan etkiyi yaratmayacaktır. Mahkeme ayrıca, şikâyetçinin fiziksel ve ruhsal bütünlüğünü korumak için Türkiye’de tedavi görebileceğine de işaret etmiştir. Bu nedenlerden ötürü temyiz başvurusu reddedilmiştir.

2.11 Federal Göçmenlik Bürosu, kendisine sunulan iç hukuk yollarını tüketmiş olduğunu öne süren şikâyetçinin ülkeden ayrılması için mühlet olarak 19 Mart 2013 tarihini belirlemiştir.

Şikâyet

3.1 Şikâyetçi, Türkiye'ye iadesinin taraf Devlet açısından Sözleşme'nin 3. maddesine yönelik bir ihlal teşkil edeceği iddiasındadır. PKK ile yadsınamaz ilişkisi sebebiyle,⁴ Türkiye'ye iade edilmesi halinde işkenceye maruz kalacağını düşünmek için esaslı gerekçeler bulunduğunu öne sürmektedir.

3.2 Şikâyetçi, çok gençken (11 ile 14 yaşları arasında) PKK'nın silahlı mücadelesine katılmış olduğunu iddia etmektedir. Başta askeri eylemler olmak üzere, akıl sağlığı üzerinde ciddi etkiler bırakan travmatik olaylara şahit olmuştur.⁵ Ayrıca, röntgen filmleri de şikâyetçinin kolunda ve göğsünde şarapnelle örtüşen yabancı metal cisimlerin varlığını ortaya koymaktadır.⁶

3.3 Şikâyetçi PKK'ya verdiği destekle tanınan bir aileden gelmektedir. Babası, iki amcası ve dört kuzeni çatışmada öldürülmüştür; bunlar Türk makamları tarafından hedef alınma riskini arttırmaktadır. Şikâyetçinin kendisi de devlet yetkilileri tarafından tanındığından ve dikkat çekmiş olduğundan,⁷ iadesi halinde şahsen işkenceye maruz kalma riski altındadır.

Taraf Devlet'in esas hakkındaki görüşleri

4.1 Taraf Devlet, 12 Eylül 2013 tarihinde esasa ilişkin görüşlerini sunmuştur. Şikâyetçinin Komite'ye, Federal Göçmenlik Bürosu tarafından verilen kararların gözden geçirilmesini haklı kılacak hiçbir yeni delil sunmaksızın, sadece ulusal makamlar önünde dile getirmiş olduğu gerekçeleri tekrarladığını kaydetmiştir. Taraf Devlet, şikâyetçinin Türkiye'yi 11 yaşında terk etmiş olması, hiçbir zaman silahlı çatışmaya girmiş olmaması ve o zamandan beri ülkesine geri dönmemiş olması sebebiyle, devlet yetkililerin kendisini arıyor veya hakkında şüpheler taşıyor olmasını inandırıcı bulmayan Federal İdare Mahkemesi'nin kararına atıf yapmıştır. Dahası, cezaevinde olan bir amcası dışında, faal PKK mensubu olan tüm akrabaları ölmüş bulunmaktaydı.

4.2 Taraf Devlet, Sözleşme'nin 3. maddesine göre, Taraf Devletlerin kişiyi işkenceye tabi tutulacağına dair esaslı sebeplerin bulunduğu hallerde başka bir Devlete geri göndermesinin, sınırdışı etmesinin veya iade etmesinin yasaklandığını tekrarlamıştır. Komite tarafından, Sözleşme'nin 3. maddesinin 22. madde bağlamında uygulanmasına ilişkin 1 (1997) sayılı genel yorum beyanında tesis edilen ve şikâyetçinin menşe ülkesine geri gönderilmesi halinde kişisel, somut ve esaslı bir işkence riskiyle karşı karşıya kalacağını kanıtlamasını şart koşan kriterleri hatırlatan taraf Devlet, Komite'nin Kürt kökenli şikâyetçilerin Türkiye'ye iade edilmeleri halinde işkenceye maruz kalma riskleri bulunduğunu iddia ettiği başvuruları daha önce inceleme fırsatı bulmuş olduğunu dile getirmektedir. Bu başvurularda Komite, Türkiye'deki insan hakları durumunun, bilhassa PKK militanları bakımından kaygı uyandırıcı olduğunu kaydetmiştir. Ancak, belirli bir şikâyetçinin ancak, PKK bünyesindeki siyasi

⁴ Şikâyetçi, militan üniformasıyla çekirilmiş fotoğraflarının yanı sıra, şikâyetçiyle Mahmur kampında tanışmış olan ve kendilerini eski PKK üyesi olarak tanıtan beş kişinin tanık ifadelerini sunmuştur.

⁵ Şikâyetçi, travma sonrası stres bozukluğu belirtilerini ve depresyon nöbetlerini tasdik eden birçok sağlık raporu sunmuştur.

⁶ Bkz. yukarıdaki dipnot 3.

⁷ Şikâyetçi, kendisine sık sık şikâyetçi hakkında, nerede olduğuna ve neler yaptığına dair sorular sorulduğunu ileri süren ve bu bağlamda yakın bir tarihte Konaklı köyünde jandarma komutanı tarafından sorguya çekilmiş olduğunu söyleyen Yardere köyü muhtarı tarafından imzalanmış 20 Ağustos 2010 tarihli bir tanık ifadesi sunmuştur.

faaliyetlerinin derecesi, haklarında isnat edilmiş herhangi bir suçlamanın varlığı ve geçmişte işkenceye uğramış olup olmadıkları gibi ek müstakil unsurların tesis edilebilmesi halinde Türkiye'ye iade halinde gerçek ve kişisel bir işkence riskiyle karşı karşıya kalacakları sonucuna varmıştır.⁸

4.3 Taraf Devlet, şikâyetçinin Türkiye'ye iade edilmesi halinde öngörülebilir, gerçek ve kişisel bir işkence riskiyle karşılaşacağını gösteren hiçbir müstakil unsur belirtmemiş olduğunu dile getirmektedir. Şikâyetçi ruh sağlığı üzerinde derin bir etki yarattığı söylenen travmatik olaylardan bahsetmektedir. Ayrıca, kolunda ve göğsünde şarapnel bulgusuyla örtüşen yabancı cisimlerin varlığına atıfta bulunmaktadır. Taraf Devlet'e göre, şikâyetçi hiçbir zaman bu psikolojik ve fiziksel sorunların Türkiye'de işlenmiş işkence fiillerinin sonucu olduğunu iddia etmiş değildir. Sunmuş olduğu sağlık raporları, bu sorunların savaş sırasında yaşanan olaylardan kaynaklandığını belirtmektedir. Raporlarda, yaralanma gibi izlerin Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında ilgi arz ettiği söylenmemektedir. 13 Ekim 2009 tarihli sağlık raporuna göre,⁹ şikâyetçinin kabusları ve diğer psikolojik problemleri 2004 yılında, Amerikalılar Irak'a girdiğinde başlamış ve sonrasında, şikâyetçi İsviçre'deyken daha da artmıştır. Üçüncü bir ülkede vuku bulan bu olaylar, şikâyetçinin Türkiye'ye dönmesi halinde işkenceye uğrama riskinin değerlendirilmesi bakımından ilgi arz etmemektedir. Şikâyetçinin geçmişte Türkiye'de işkenceye uğramış olduğuna dair de bir gösterge bulunmamaktadır.

4.4 Taraf Devlet, şikâyetçinin siyasi faaliyetlerine ilişkin olarak, 11 yaşında PKK'nın silahlı mücadelesine katılmış ve 1993 ile 1996 yılları arasında çatışmalara girmiş olduğu, ardından nakledildiği Irak'taki Mahmur kampında PKK'ya maddi ve lojistik destek sağlamaya devam ettiği yönündeki iddiasına değinmektedir. Şikâyetçi 2004 yılı sonlarında Amerikan ordusu tarafından yakalandığını, Musul'da geçirdiği bir askeri eğitim döneminin ardından Amerikan ordusu saflarında savaştığını öne sürmekteydi. Şikâyetçi 2005 yılında İsviçre'ye gelmesinin ardından PKK'ya destek sağladığı iddiasında bulunmamıştır.

4.5 Şikâyetçinin PKK bünyesinde Türkiye'de yürüttüğü siyasi faaliyet uzak bir geçmişe dayanmaktadır. 15 yıldan uzun bir süre önce, henüz daha çocukken (11 ile 14 yaşları arasında) mücadele içerisinde yer aldığını öne sürmüştür. Üstelik, PKK'ya mensubiyeti sınırlı nitelikte olup, o da yalnızca 1993 ile 1996 arasında olagelmıştır. Şikâyetçi, bu olguların mevcut durumu açısından taşıdığı önemi ve Türk makamlarının bu kadar uzun bir süre önce yaşanmış, hayli sınırlı nitelikteki faaliyetlerden ötürü halen kendisiyle alâkadar olmasıyla ilgili bağlantısını kanıtlayamamış bulunmaktadır. Şikâyetçi hakkında yürütülen hiçbir yargısal işlem bulunmaması da bu durumu desteklemekte olup, iadesi halinde yakalanacağı veya işkenceye tabi tutulacağına dair hiçbir gösterge bulunmamaktadır.

4.6 PKK bünyesindeki faaliyetlerine ilişkin olarak, şikâyetçi ilk başta hiçbir askeri eğitim almadığını veya çatışmaya girmediğini, yalnızca kampta çeşitli gündelik işleri yerine getirdiğini söylemiştir.¹⁰ Daha sonrasında bu iddialarından dönmüş ve PKK'dan askeri eğitim almış, silahlı mücadeleye katılmış ve 1993 ile 1996 yılları arasında çatışmalara girmiş olduğunu dile getirmiştir. Bu ifade değişikliği, bilhassa şikâyetçinin ilk baştaki beyanlarını destekleyen ve kendisinin "yedek" tutulduğunu ve çatışmaya girmediğini belirten tanıklıklar ışığında değerlendirildiğinde, Federal İdare Mahkemesi tarafından inandırıcı bulunmamıştır. Şikâyetçinin iddiaları ile sunulan tanıklıklar arasındaki olgusal çelişkiler, şikâyetçinin

⁸ Bkz. başka kararların yanı sıra, Başvuru No. 431/2010, *Y./İsviçre*, 21 Mayıs 2013 tarihli karar ve Başvuru No. 373/2009, *Aytulun ve Güçlü/İsveç*, 19 Kasım 2010 tarihli karar.

⁹ Bkz. işbu kararın 2.3. paragrafı.

¹⁰ Dava dosyasına ekli bulunan 27 Eylül 2005 tarihli yazılı ifade. Bkz. işbu kararın 2.8. paragrafı.

PKK'ya mensup olması sebebiyle Türk yetkililerce zulme maruz bırakılabileceği düşüncesini inandırıcılıktan yoksun kılmaktadır.

4.7 Taraf Devlet'e göre, şikâyetçi tarafından sunulan fotoğraflar konu bakımından önem arz etmemektedir. PKK militanı olarak görüldüğü öne sürülen fotoğraflarda yer alan şahısların nasıl bir faaliyet içerisinde olduklarını saptamak mümkün değilken, Irak'ta Amerikan ordusunda görev yapan askerlerin, ne PKK ne de Türkiye ile ilgisi bulunan fotoğraflarında görünen kişilerin kimler olduğu veya bu fotoğrafların ne zaman ve nerede çekildiği saptanamamaktadır.

4.8 Taraf Devlet, şikâyetçi hakkında yürütülen hiçbir yargılama olmadığını ve Yardere muhtarının, şikâyetçinin aranan bir kişi olduğu yönündeki ifadesinin¹¹ genel hatlarıyla yazılmış olduğunu ve devlet yetkililerinin şikâyetçiyle neden bu kadar ilgileniyor olabileceğine dair hiçbir izahat içermediğini tekrarlamaktadır.

4.9 Şikâyetçinin ailesi içerisinde PKK mensuplarının bulunması konusunda ise, Taraf Devlet, Federal İdare Mahkemesi tarafından varılan sonuçlara atıfta bulunarak, şikâyetçinin misilleme riski altında bulunduğunu kanıtlayamamış olduğunu ileri sürmektedir (bkz. paragraf 2.8). Şikâyetçi halihazırda yetkili mercilerce aranmakta olan herhangi biriyle yakın ailevi bağları bulunduğuna dair bir kanıt sunmuş değildir. Dahası, halen Türkiye'de yaşamakta olan ailesinin devlet yetkililerince taciz edildiğine dair de hiçbir kanıt sunmamıştır. Kendi beyanlarına göre, erkek kardeşlerinden biri Mardin ilinin Nusaybin ilçesinde yaşamakta, bir diğeri ise şikâyetçinin İsviçre'ye geldiği tarihte askerlik görevini yapmaktaydı.

4.10 Yukarıdaki hususlar ışığında taraf Devlet, şikâyetçinin Türkiye'ye iadesi halinde gerçek ve kişisel bir işkence riskiyle karşı karşıya kalacağını düşünmek için hiçbir esaslı sebep bulunmadığı kanaatindedir. Dolayısıyla, iadesi Sözleşme'nin 3. maddesine yönelik bir ihlal teşkil etmeyecektir.

Taraf Devlet'in görüşlerine dair şikâyetçinin yorumları

5.1 Şikâyetçi 22 Nisan 2014 tarihinde yorumlarını sunmuştur. PKK saflarında askeri eğitim alarak savaştığını tekrarlamış; anlatımındaki çelişkilerin ruhsal durumundaki hassasiyetlerden kaynaklandığını öne sürmüştür. Askeri faaliyetlerinin niteliğini Ağustos 2013'te itiraz mercii (Federal İdare Mahkemesi) huzurunda ele almış olduğunu, fakat Mahkemenin kendisini sadece ilk duruşmada sunulan bilgilerin değerlendirilmesiyle sınırlandırdığını dile getirmiştir.

5.2 Şikâyetçi, Türk makamlarının elinde, kendisinin de PKK militanı iken çekilmiş fotoğraflarının bulunduğunu, bunların daha önce yakalanmış olan militanlardan elde edilmiş olduğunu öne sürmektedir. 11 yaşında ülkeyi terk etmiş olduğundan, kendi kişisel durumunun Türkiye'de kalmış ve devlet yetkililerince rahatsız edilmemiş aile üyelerinin durumundan farklı olduğunu savunmaktadır. İade edilmesi halinde 1993 ile İsviçre'ye geldiği yıl olan 2005 arasında Türkiye dışında bulunmasıyla ilgili olarak Türk makamlarınca sorgulanacağını ileri sürmektedir. Üstelik annesi ve erkek kardeşlerinden bir tanesi şu anda Kiev'de yaşamaktadır. Şikâyetçi, ülkeden ayrılmasından sonraki yıllarda, kendilerini "yurtsever" diye tanıtan yabancıların gelerek aileye şikâyetçi hakkında sorular sorduklarını anlatan erkek kardeşinin 16 Mart 2014 tarihli bir tanık ifadesini sunmaktadır. 1997 yılında özel kuvvet görevlileri

¹¹ Bkz. yukarıdaki dipnot 7.

ailenin Nusaybin'deki evini kuşatıp içeride arama yaptıktan sonra, şikâyetçinin annesini gözaltına almış ve bilinmeyen bir yere götürmüşlerdir. Aile daha sonrasında annenin terörle mücadele şubesine götürülerek, orada üç gün boyunca işkenceye uğratıldığını öğrenmiştir. Annenin salıverilmesinin ardından aile taciz edilmeye devam edince, Nusaybin'den önce Mersin'e, bir yıl sonrasında da İstanbul'a taşınmıştır. İstanbul'da tekrar sorguya çekilmişlerdir. 2003 yılında aile Nusaybin'e geri dönmüş, fakat aynı tacizler ve şikâyetçi hakkında geçmişte yapılan sorgulamalar tekrar yaşanmıştır. 2011 yılında ailenin aracına ateş açılmıştır. Bu olay üzerinde şikâyetçinin erkek kardeşi Türkiye'yi terk ederek Kiev'e yerleşmeye karar vermiş olup, halen annesiyle birlikte orada yaşamaktadır. Şikâyetçi kendisine yönelik tehditlerin, başka hususların yanı sıra, ailesinin aksine Türkiye'den ayrılmış olmasından kaynaklandığını yinelemektedir.

5.3 Şikâyetçi, Türkiye'de PKK üyesi olduğu bilinen veya bundan şüphelenilen kişilerin kötü muamele ve işkence riski altında yaşamayı sürdürdüğünü de eklemektedir. Kendisinin eski bir militan olarak kişisel durumunun, Türkiye'deki egemen siyasi ortam bağlamında değerlendirilmesi gerektiğini öne sürmekte ve ailesinin namından ve kendisinin Türkiye dışında geçirmiş olduğu uzun süreden ötürü Türk makamları tarafından arandığını yinelemektedir. PKK ile varsayılan bir bağlantının kişiyi kötü muamele riskine sokmak açısından yeterli olduğunu öne sürerek, Taraf Devlet'in şikâyetçinin PKK ile olan ilişkisinin seviyesinin belirleyici faktör olması gerektiği savını reddetmektedir. Şu hususları tekrarlamaktadır: Babası ve amcası Türk devletiyle çıkan bir çatışmada öldürülmüştür; amcalarından bir diğeri de aynı kaderi paylaşmıştır; bir başka amcası müebbet hapis cezası çekmektedir; ve dört kuzeni ya öldürülmüştür ya da kayıp durumundadır. Bu nedenle ve sadece Türk devletince PKK militanı olarak bilinen bir aileye mensup olması sebebiyle, şikâyetçi kendisinin halihazırda Türk makamlarının gözünde bir şüpheli konumunda bulunduğunu ve dolayısıyla hayatının tehlikede olduğunu iddia etmektedir.

Taraf Devlet'in ek görüşleri

6.1 26 Haziran 2014 tarihinde taraf Devlet, şikâyetçinin yukarıda değinilen yorumlarından hiçbirisinin Türkiye'ye iadesi hakkında yeni ve önemli bir delil içermediğini öne sürmüştür. Türkiye'deki siyasi ortama ilişkin olarak taraf Devlet, Türkiye ile PKK lideri Abdullah Öcalan'ın Kürt meselesini sonlandırmak amacıyla 2012 yılı sonunda barış müzakerelerine başladığını ve Şubat 2013'ten bu yana hiç can kaybı yaşanmamış olduğunu kaydetmektedir. 21 Mart 2013 tarihinde Öcalan ateşkes çağrısı yapmış ve 2013 yılında, yılın sonlarına doğru PKK'nın artakalan birkaç saldırısı dışında, her iki taraf da bu çağrıya büyük oranda uymuştur. Türkiye İnsan Hakları Derneği Diyarbakır şubesine göre, bildirilen işkence ve kötü muamele vakalarının sayısında 2013 yılında gözle görülür bir düşüş yaşanmıştır. Bu durum, şikâyetçinin iadesi halinde işkenceye uğrama riskinin tespiti bakımından önemli bir unsur oluşturmaktadır.

6.2 Şikâyetçinin sağlığı konusunda ise taraf Devlet, sağlık raporlarının sunulmuş olduğunu belirterek, esasa ilişkin görüşlerini yinelemektedir.

Komite huzurundaki meseleler ve muhakemeler

Kabuledilebilirliğe ilişkin değerlendirmeler

7.1 Komitesi'nin, bir başvuruda yer alan şikâyetleri değerlendirmeye geçmeden önce, Sözleşme'nin 22. maddesi uyarınca, başvurunun kabuledilebilir olup olmadığına karar

vermesi gerekmektedir. Komite, Sözleşme'nin 22. maddesi 5(a) fıkrası uyarınca şart koşulduğu üzere, bu meselenin başka bir uluslararası soruşturma veya çözüm usulü çerçevesinde incelenmiş veya incelenmekte olmadığını tespit etmiş bulunmaktadır.

7.2 Komite, taraf Devlet'in bu şikâyetin kabuledilebilirliğine itiraz etmemiş olduğunu kaydetmektedir. Komite, şikâyetçinin 3. madde kapsamındaki iddialarının yeterli dayanaklara dayandırılmış olduğu kanaatiyle, şikâyeti kabuledilebilir ilan ederek esasa ilişkin incelemeye geçmektedir.

Esasa ilişkin değerlendirmeler

8.1 Komite huzurundaki mesele, şikâyetçinin Türkiye'ye iadesinin taraf Devlet'in Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında işkenceye tabi tutulma risk altında olacağına inanmak için esaslı sebeplerin bulunduğu hallerde bir kişiyi bir Devlete geri göndermeme veya iade etmeme (*refouler*) yükümlülüğüne yönelik bir ihlal teşkil edip etmeyeceğidir.

8.2 Komite, şikâyetçinin Türkiye'ye iade edilmesi halinde işkenceye tabi tutulma riski altında olacağına inanmak için esaslı sebeplerin bulunup bulunmadığını tespit ederken, Türkiye'de ağır, açık veya kitlesel insan hakları ihlallerine dair süreklilik gösteren bir yapının varlığı da dahil olmak üzere, tüm geçerli kriterleri dikkate almak durumundadır. Ancak tespit edilmesi gereken mesele, şikâyetçinin iade edileceği ülkede işkenceye tabi tutulma yönünde kişisel bir risk taşıyıp taşımadığıdır.

8.3 Komite, 1 sayılı genel yorum beyanında dile getirildiği üzere, işkence riskinin salt teori veya kuşku ötesine geçen zeminlerde değerlendirilmesi gerektiğinden bahsetmektedir. Bu riskin yüksek ihtimal taşıdığını kanıtlamak gerekmemekle birlikte, Komite ispat yükünün normalde şikâyetçiye düştüğünü, şikâyetçinin öngörülebilir, gerçek ve kişisel bir riskle karşı karşıya olduğunu ispatlayan savunulabilir bir iddia ortaya koymasının gerektiğini hatırlatmaktadır. Komite aynı zamanda, 1 sayılı genel yorum beyanında belirttiği üzere, taraf Devlet organlarının tespitlerine hatırı sayılır bir ağırlık vermekle birlikte, her bir davadaki olayları özel koşullar ışığında serbestçe değerlendirebileceğini de hatırlatmaktadır.

8.4 Somut davada Komite, sunulduğu haliyle olayların, şikâyetçinin mevcut durumda Türkiye'ye iadesi halinde öngörülebilir, gerçek ve kişisel bir işkence riskiyle karşı karşıya olacağı sonucuna varmaya imkân vermediği kanaatinde. Komite, Federal Göçmenlik Bürosu'nun 2 Mart 2007 tarihinde şikâyetçinin sığınma işlemleri sırasındaki anlatımında yer alan tutarsızlıklara ve çelişiklere işaret etmiş olduğunu görmektedir. Federal İdare Mahkemesi 13 Ocak 2009 tarihinde şikâyetçinin itirazını, Türk makamlarınca aranmakta olmasının inandırıcı olmaması sebebiyle reddederken özellikle şu hususlara dikkat çekmiştir: Şikâyetçi Türkiye'yi 11 yaşındayken terk etmiş ve bir daha geri dönmemiştir; ilk başta hiçbir zaman askeri eğitim almadığını veya çatışmaya girmediğini iddia etmiştir; hiçbir zaman herhangi bir siyasi faaliyet içerisinde bulunmamıştır; ve cezaevinde müebbet hapis cezası çeken bir amcası dışında, PKK içerisinde faal olan akrabalarının hepsi 10 ila 15 yıl önce ölmüş bulunmaktaydı.

8.5 Komite, Mahkemenin 18 Şubat 2013 tarihinde, ikinci bir sığınma talebiyle bağlantılı olarak yapılmış yeni bir itirazı değerlendirirken, şikâyetçinin iddialarının inandırıcılığına ilişkin daha önceki kararlarda varılmış sonuçları teyit ettiğini ve şikâyetçinin sağlık durumunun Federal Göçmenlik Bürosu tarafından verilmiş olan ilk kararın gözden geçirilmesini gerektirip gerektirmediğini incelediğini kaydetmektedir. Mahkeme, şikâyetçinin travma sonrası stres bozukluğu yaşadığını kabul etmiş, ancak bu rahatsızlığın Amerikan

ordusu için çalışırken Irak'ta meydana gelen olaylardan kaynaklandığına; Türkiye'ye mal edilemeyeceğine veya Türkiye'ye iadesi halinde herhangi bir tehlikenin ortaya çıkacağını öne sürmek için kullanılmayacağına hükmetmiştir. Mahkeme ayrıca, şikâyetçinin Türkiye'de psikolojik destek de dahil olmak üzere uygun tedavileri görebileceğine de işaret etmiştir.

8.6 Şikâyetçi, Komite'ye, hakkında başlatılmış bir ceza yargılamasının varlığı gibi bu sonuçlarla ters düşen herhangi bir delil sunmuş veya Türkiye'de işkenceye ya da kötü muameleye maruz kaldığını öne sürmüş değildir. Komite önünde iddia ettiği gibi 1993 ile 1996 yılları arasında PKK saflarında savaşmış olsa dahi, bu olaylar şikâyetçi henüz daha 11-14 yaşlarındayken, neredeyse 20 yıl önce yaşanmıştır. Komite, bu faaliyetlerin sınırlı kapsamı ve çok uzak bir geçmişte yaşanmış olmasının, şikâyetçi hakkında Türkiye'de başlatılmış hiçbir ceza yargılaması bulunmaması ve şikâyetçinin Türkiye'den ayrıldığından beri, İsviçre de dahil olmak üzere, hiçbir siyasi faaliyetle uğraşmamış olması gerçekleriyle birleştiğinde, söz konusu sınırlı faaliyetlerin kişisel bir tehlike tesisi için yeterince önem arz etmediğini gösterdiği kanaatindedir.

8.7 Şikâyetçi ayrıca, kolunda ve göğsünde yer alan, tıbbi olarak şarapnel yarası bulgusuyla örtüştüğü tespit edilen savaş yaralarına atıfta bulunmuştur. Ancak şikâyetçi, bu yaraların Türk makamlarınca uygulanan bir işkence veya kötü muameleden kaynaklandığını değil; savaş zamanında Türk ordusunun gerçekleştirdiği bir bombardıman sırasında meydana geldiğini öne sürmektedir.

8.8 Komite, şikâyetçinin sağlığına ilişkin olarak tıbbi açıdan tasdik edildiği ve taraf Devlet makamlarınca da kabul edildiği üzere, kendisinin travma sonrası stres bozukluğu yaşadığını anlamaktadır. Ne var ki, Komite, sunulan sağlık raporlarına göre, bu rahatsızlığın şikâyetçinin 2004 ve 2005 yıllarında, Amerikan ordusuyla askeri operasyonlara katılırken Irak'ta yaşadığı travmatik olaylardan kaynaklandığını kaydetmektedir. Dolayısıyla, şikâyetçinin sağlık durumunun Türkiye'ye iadesi halinde karşı karşıya kalacağı riskler değerlendirilirken bir unsur olarak ele alınması mümkün değildir. Dahası Komite, taraf Devlet'in uygun fiziksel ve psikolojik tedavilerin Türkiye'de sağlanabileceğini ortaya koymuş olduğunu anımsatmaktadır. Komite bu sonuçların sorgulanması için bir neden görememektedir. Komite daha önce, bir şikâyetçinin psikolojik sorunlar yaşamasının, tek başına, taraf Devlet açısından bu kişinin sınırdışı edilmesinden kaçınılması yönünde bir yükümlülük yaratmak için yeterli sebep doğurur addedilemeyeceğini tespit etmiş bulunmaktadır.¹²

8.9 Komite, kendisine sunulan tüm bilgileri dikkate alarak, şikâyetçinin menşe ülkesine iade edilmesi halinde öngörülebilir, gerçek ve kişisel bir işkence riskiyle karşılaşacağını kanıtlamak için yeterli delil sunamamış olduğu kanaatindedir.

9. Bu nedenledir ki, Sözleşme'nin 22. maddesi 7. fıkrası kapsamında hareket eden Komite, şikâyetçinin Türkiye'ye iadesinin Sözleşme'nin 3. maddesine yönelik bir ihlal teşkil etmeyeceği sonucuna varmaktadır.

¹² Başvuru No. 356/2008, *N.S./İsviçre*, 6 Mayıs 2010 tarihli karar, paragraf 7.5.